

Cephalotus

Příspěvek původně Radek Kastner

[02.10.2008]

Aktualizováno [03.04.2009]

Cephalotus LABILL. (1806)
- Lájkovice

K rodu Cephalotus (lájkovice), který patří do čeledi Cephalotaceae (kovicovité), se řadí jeden druh Cephalotus follicularis (lájkovice australská).

OBECNÁ INFORMACE

Byl to první Archibald Menzies, který v roce 1791.
Robert Brown zjistil již v přirozeném prostředí masožravé vlastnosti lájkovice.

O popis se v roce 1806 postaral francouzský přírodovědec Jacques Julien Houtton de la Billardière.

Pojmenování - Cephalotus (řecky κεφαλοτος = ve tvaru hlavy) na základě jejího kulovitého průřezu; λευκός follicularis' pochází z latinského folliculus (ve tvaru vejce) a naznačuje, že na pasti připomíná najádové soudky.

ROZÁŘENÍ

Lájkovice se nachází v mírném podnebném pásu Austrálie. Tam roste převážně na rašelinových bažinách, v mechovitých vlhkých podmínkách nebo provlněném průsahu. Důležitý je klima s dostatkem srážek, které jsou neustálé a vlhké. Nejvíce roste v západní Austrálii spolu s mechami na slunných stanovištích, v lesích a na mokřadech v blízkosti stromů nebo keřů.

CHARAKTERISTICKÝ RYSY

Vzhledem k bylinnému rámci rostliny roste v kompaktních koloniích těsně, přiměřeně zemi. Lájkovice tvoří dva různé druhy listů. V zimě se tvoří zpravidla jen krátké listy, které nemají žádnou masožravou vlastnost. Na jaře a v létě se vytvářejí listy připomínající klenuté listy, které slouží jako lapací orgány. Lupenité listy jsou větší a zelené, ale přiměřeně v slunci mohou zářit světlem zeleně.

Pasti o velikosti 3–5 cm jsou velmi silné a rostlina je na krátkém stonku vystrkuje do strany. Jsou opatřeny oblekem klenutým, který svítí v noci, když je slunce. Používají se k ochraně proti živočichům, kteří se mohou dostat do pasti. Pootevření pasti je zavřeno.

LAPACĂ• MECHANISMUS

Okraj pasti je, podobnĂ› jako u lĂjĂ•kovek, roubovĂ›n malĂ½mi, dovnitĂ™ smĂ›rovanĂ½mi Ă¾ebry. VĂ-Ă•ko a celĂ½ hornĂ- okraj jsou pokryty nektarem, kterĂ½ lĂjĂ•kĂ• hmyz. Na hladkĂ©m okraji se hmyz nemĂ• kde zachytit a sklouzne dovnitĂ™ pasti. HladkĂ© vnitĂ™nĂ- stĂ›ny, stejnĂ› jako dovnitĂ™ smĂ› Ā™ujĂ-cĂ-malĂ© chloupky, zabraĂ›ujĂ- uniknutĂ- koĂ™isti, a ta je nakonec pĂ™adĂ- pĂ™evĂ› Ā¾inĂ› mravenci a ostatnĂ-malĂ© druhy lezoucĂ-ho hmyzu.

KVĂšT

V pĂ™rozenĂ©m prostĂ™edĂ- kvete lĂjĂ•kovice od ledna do Āºnora. AĂ¾ 60 cm dlouhĂ½ stonek bez listĂ- nese mnoĂ¾stvĂ- bĂ-lĂ½ch stopkatĂ½ch kvĂ›tĂ-, o rozmĂ›ru pĂ™ibl. 8 mm.

O opylenĂ- se nejlĂ©pe postarĂ•te tak, Ă¾e pyl pĂ™enesete z jednoho kvĂ›tu na druhĂ½ pomocĂ- malĂ©ho lĂjĂ•teĂ•ku.

PĂšSTOVĂ•NĂ•

OptimálnĂ- teploty se v lĂ©tĂ- pohybujĂ- v rozmezĂ- od 20 do 25 Ā°C. HodnotĂ•m nad 30 Ā°C by se mĂ•lo pokud moĂ¾no za NoĂ•nĂ- pokles teplot o asi 5 Ā°C je prospĂ›jnĂ½, ale ne bezpodmĂ-ne Ā•nĂ- nutnĂ½. BĂ›hem pĂ™ezimovĂ›nĂ- se teploty pohybujĂ- nejlĂ©pe mezi 5 aĂ¾ 15 Ā°C, pĂ™i Ā•emĂ¾ je snĂjĂjen i mĂ-rnĂ½ mrĂjz. Rostliny by mĂ›ly bĂ½t umĂ-stĂ›ny na svĂ›tlĂ©m aĂ¾ velmi svĂ›tlĂ©m, ale ne pĂ™mo sluncem osvĂ›tlenĂ©m mĂ-stĂ›. PĂ›du je moĂ¾no udrĂ¾ovat stĂ•le vlnkou, ale nikdy nesmĂ- bĂ½t pĂ™lĂ-liĂ• mokrĂj. ZavlaĂ¾ovĂ›nĂ- mĂ-rnĂ½m zamokĂ™enĂ-m je vhodnĂ©, ale mezi jednotlivĂ½mi dĂ›vkami vody by vĂ¾dy mĂ›la bĂ½t krĂjtkĂj pauza. Od podzimu je zĂjlivka jen mĂ-rnĂj, protoĂ¾e rostliny by mohly v chladnĂ½ch mĂ›sĂ-cĂ-ch zaĂ•Ă-t zahnĂ-vat. VhodnĂ½ substrĂjt pĂ™edstavuje smĂ›s z raĂ•jelin, pĂ-sk u raĂ•jelinĂ-ku s pĂ™lĂ-davkem malĂ©ho mnoĂ¾stvĂ- perlitu a vermiculitu, aby se zlepĂ•ila drenĂjĂ¾.

MnoĂ¾enĂ- se mĂ-Ă¾e provĂ›dĂ›t dĂ›lenĂ-m Ā™lĂ-zkĂ-, a to jak z prostĂ½ch listĂ-, tak i z listĂ- s pastmi. MĂ-ra ĀºspĂ›jnosi se zde pohybuje kolem 80 %.

PoznĂ•mka: Jak uvĂ›dĂ- rĂ›znĂ© zdroje, pĂ›stovĂ›nĂ- tohoto druhu nenĂ- zcela jednoduchĂ©. Nikdy nelijte vodu do pastĂ-, ty by pak odumĂ™ely. VelkĂ½ kvĂ›tinĂjĂ• je pro lĂjĂ•kovici velmi dĂ›leĂ¾itĂ½.

Literatura:

Barthlott, W., Porembski, S., Seine, R., Theisen, I. (2004): Karnivoren â€“ Biologie und Kultur Fleischfressender Pflanzen. Verlag Eugen Ulmer.

- D'Amato, P. (1998): The Savage Garden – Cultivating Carnivorous Plants.
- Labat, J. J. (2003): Fleisch fressende Pflanzen – Auswählen und Pflegen. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart.
- Lowrie, A. (1998): Carnivorous Plants of Australia – Vol. 3
- Slack, A. (1979): Carnivorous Plants. Reed, London.

© Markus Welge | Posledně aktualizace: 16.09.2007

T: Josef Molnář